

Thukydidesin Peloponnesolaissota

Kääntänyt Petri Luosto

Thukydidesin Peloponnesolaissota

Copyright 2021 Petri Luosto

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 978-952-80-5116-9

Petri Luoston tähän mennessä kääntämät kirjat kronologisessa järjestyksessä.

Viimeisin teos on lihavoituna: Luo Guanzhongin Kertomus Kolmesta Kuningaskunnasta Osa 1 / 4; Eunukkeja ja Kapinallisia

Federalistikirjoitukset

Luo Guanzhongin Kertomus Kolmesta Kuningaskunnasta Osa 2 / 4; Punaiset Kalliot

Julius Caesarin sodat

Luo Guanzhongin Kertomus Kolmesta Kuningaskunnasta Osa 3 /4; Kolme Kuningaskuntaa

Thukydidesin Peloponnesolaissota

Sisällysluettelo

Thukydidesin Peloponnesolaissotien historia 431 eaa.

Englanniksi kääntänyt Richard Crawley (26. joulukuuta 1840 – 30. maaliskuuta 1893)

Käsitkirjoituksen lähde: Project Gutenberg

Kirja I

Luku 1	s. 9
Luku 2	s. 19
Luku 3	s. 37
Luku 4	s. 49
Luku 5	s. 61

Kirja II

Luku 6	s. 78
Luku 7	s. 100
Luku 8	s. 112

Kirja III

Luku 9	s. 132
Luku 10	s. 154
Luku 11	s. 172

Kirja IV

Luku 12	s. 186
Luku 13	s. 205
Luku 14	s. 220

Kirja V

Luku 15	s. 249
Luku 16	s. 263
Luku 17	s. 293

Kirja VI

Luku 18	s. 300
Luku 19	s. 317
Luku 20	s. 331

Kirja VII

Luku 21

s. 354

Luku 22

s. 374

Luku 23

s. 379

Kirja VIII

Luku 24

s. 400

Luku 25

s. 421

Luku 26

s. 439

Luku 27 Kääntäjän loppusanat

s. 456

Esipuhe

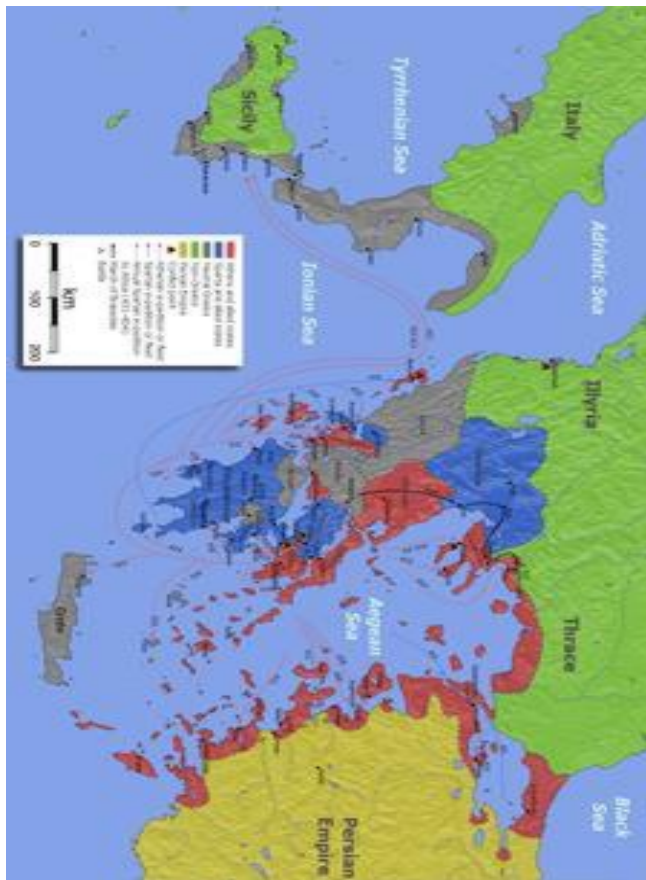
Peloponnesolaissota oli Thukydidesin n. 400 eaa. kirjoittamana teos, jossa hän kertoo Peloponnesolaissodan (431 eaa. – 404 eaa.) tapahtumista. Tämä kirja oli yksi maailmanhistorian ensimmäisiä historiateoksia ja Thukydidesiä voidaan pitää yhtenä ensimmäisistä historioitsijoista. Thukydides kertoo myös Ateenaan vuonna 430 eaa. iskeneestä kulkutaudista, joka oli yksi ensimmäisistä epidemioista, joista on olemassa kirjallisia kuvauksia.

Thukydides on myös todistettavasti ensimmäinen ihminen, jonka mielestä vain maanjäristyksellä on riittävä voima synnyttää tsunami, eikä hänen mielestään kyseessä ollut jumalten viha. Thukydides kirjoitti, kuinka Malianlahdella tapahtui vuonna 426 eaa. maanjäristys, joka synnytti tsunamin.

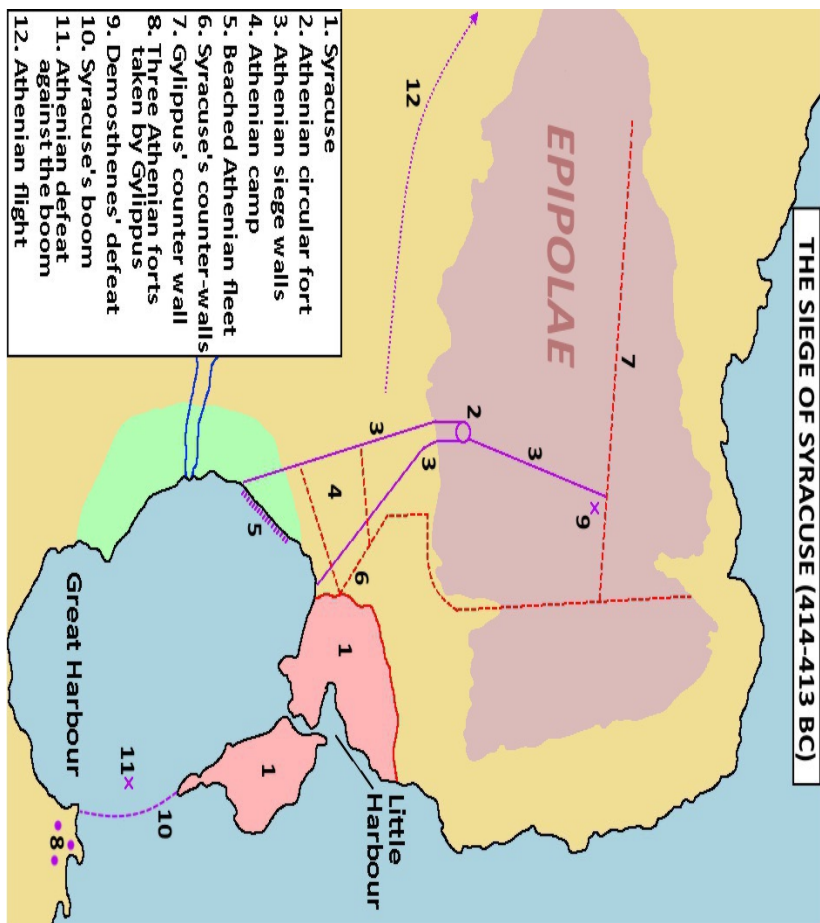
Jos Peloponnesolaissota aiheena kiinnostaa, niin suosittelen aloittamaan perehtymällä suomenkielisen Wikipedian *Peloponnesolaissota* kuin englanninkieliseen Wikipedian artikkeliin *Peloponnesian War*. Näiden lisäksi suomenkielisessä Wikipediassa on artikkeli Thukydidesin teoksesta nimellä *Peloponnesolaissota (Thukydides)* ja vastaava artikkeli englanniksi on nimellä *History of the Peloponnesian War*. Jos aihe kiinnostaa, niin silloin etenkin kyseisten artikkelien lähdekirjallisuuteen kannattaa perehtyä.

Wikipedian luotettavuudesta on hyvistä syistä keskusteltu, mutta yleensä kaukaista historiaa koskevissa asioissa sitä pidetään sängen luotettavana, vaikka sitä itseään ei pitäisi käyttää lähdeteoksena, mutta se yleensä antaa hyviä vinkkejä kirjallisuudesta, johon kannattaa perehtyä, jos kyseinen aihe kiinnostaa.

Petri Luosto, Hämeenlinna, 1.11. 2021.

Tämä kartta on englanninkielisen Wikipedian artikkelista *Peloponnesian War* ja se kuvaa sotatoimia kyseisessä sodassa. Se on CC BY-SA 3.0 Copyrightin alainen. Nimimerkki Captain Blood alun perin latsi sen saksankieliseen Wikipediaan, josta nimimerkki Kenmayer käänsi sen saksasta englanniksi.

Tämä on Syrakusan kaupungin kartta vuosilta 414–413 eaa., jolloin ateenalaiset piirittivät sitä kaupunkia. Ateenalaisen laivaston tukikohta oli suuren sataman eteläpäädyssä, vaikka sitä ei ole tähän karttaa merkittyäkään. Tämä on peräisin Wikipedian englanninkielisestä artikkelista *Sicilian Expedition* ja se on CC BY-SA 4.0 Copyrightin alainen. Sen on tehnyt käyttäjä T8612 Donald Kaganin kirjan *The Peace of Nicias and The Sicilian Expedition*, Ithaca, Cornell University Press 1981, s. 232 kartan pohjalta.

KIRJA I

Luku 1

Kreikan tila aikaisimmista ajoista lähtien aina Peloponnesolaissotien syttymiseen asti.

Thukydides, ateenalainen, joka kirjoitti historian sodasta peloponnesolaisten ja ateenalaisten välillä sen syttymisestä lähtien ja uskoi, että se tulisi olemaan suuri sota ja merkittävämpi suhteessa mihinkään muuhun, mitä oli aikaisemmin tapahtunut. Se usko ei ollut perusteetonta. Kummankin osapuolen valmistelut hipoivat omana aikansa täydellisyyttä; ja hän saattoi nähdä muiden kreikkalaisten kaupunkien valitsevan puolensa tässä riidassa; ne, jotka empivät, niin niitä halveksittiin. Tosiaan se oli suurin liikehdintä siihen asti tunnetussa historiassa ei vain kreikkalaisten, vaan myös suuressa osassa barbaarien maailmaa, jolla tarkoitan melkein sanoa ihmiskuntaa. Sillä vaikka kaukaiset antiikin tapahtumat ja ne, jotka tapahtuivat juuri ennen sotaa, niin niitä ei voinut suoraan tarkastella, niin silti todisteet kyselyssä vievät kauas, jolloin käytännöllisyys johtaa minut luottamaan, että kaikki viittaavat johtopäätökseen, että ei ollut mitään suuren kokoluokan asiaa sodassa tai muissa asioissa.

Esimerkiksi on selvää, että jota nyt kutsutaan Kreikaksi, niin sillä ei ollut muinaisimpina aikoina paikallaan asuvaa väestöä; päinvastoin, kansainvaelluksia tapahtui usein, jolloin useat heimot hylkäsivät kotinsa, kun toiset lukumäärältänsä suuremmat painosivat niitä. Ilman kaupankäyntiä, ilman vapautta viestiä maitse tai meritse, viljellä enää omia alueitansa saadakseen sen mitä tarvitaan elämään, ilman pääomaa, istuttamatta maahansa (sillä he eivät voineet olla varmoja siitä, että hyökkääjä ei tulisi ja ottaisi niitä pois, ja kun tämä tulisi, niin heillä ei ollut muureja tämän pysäyttämiseksi) ajatellen välttämättömyyksiä päivittäiseen ylläpitoon, jota voitaisiin antaa yhdestä paikasta toiseen, jolloin vain vähän voitiin antaa toiseen paikkaan, niin he vain hieman välittivät asuinpaikkansa muuttumisesta eivätkä sen vuoksi rakentaneet suuria kaupunkeja tai saavuttaneet suuruutta millään muulla tavalla. Viljavimmat maat olivat suurimmassa määrin omistuksen vaihtumisen kohteina; sellaisia alueita nyt kutsutaan Thessaliaksi, Boeotiaksi, suurimmaksi osaksi Peloponnesosta, Arkadian ollessa poikkeus ja muiksi mitä viljavimmiksi alueiksi muissa osissa Hellasta. Maan hyvä laatu suosi tiettyjen henkilöiden ylistämistä ja niin sai aikaan ryhmittymiä, joka osoittautui viljavuudelle turmioksi. Se myös houkutteli hyökkäämään. Sen mukaan Attika, joka köyhyytensä takia nautti syrjäisestä vapaudestansa, niin sen asukkaat eivät koskaan vaihtuneet. Ja siksi

ei ollut huomioitavaa poikkeusta viittauksessani kansainvaelluksiin, jotka eivät vaikuttaneet sen alueen kasvuun vastaavasti. Voimakkaimmat uhrin sodassa tai ryhmittymän suhteen syntyivät, kun muu Hellas tukeutui ateenalaisiin; ja aikaisena aikana luonnollisesti kasvatti sen kaupungin jo suurta väestöä sellaisiin mittasuhteisiin, että Attikasta oli tullut liian pieni ruokkiakseen sen, ja he alkoivat perustaa siirtokuntia Jooniaan.

Toisessa olosuhteessa, joka ei vaikuttanut vähää vakaumukseeni koskien muinaisten aikojen heikkouksia. Ennen Troijan sotaa ei ollut viittauksia mihinkään yhteiseen toimintaan Kreikassa ei tosiaankaan yleiseen tunnettavuuteen koskien sen nimeä; päinvastoin, ennen Hellenin, Deukalonin pojan aikaa sellaisia viittauksia ei ollut, vaan maassa on nimiltänsä erilaisia heimoja, etenkin pelasgialaisia. Ei ollut ennen kuin Hellen ja hänen poikansa kasvoivat vahvoiksi Phthiotiksessa ja heidät kutsuttiin liittolaisiksi toisiin kaupunkeihin, niin he yksitellen asteittain saivat nimen helleenit; vaikka pitkä aika oli kulunut ennen kuin nimi viittasi heihin kaikkiin. Parhaan todisteen siitä antoi Homeros. Se oli syntynyt kauan Troijan sodan jälkeen, niin hän kutsui heitä kaikkia nimillään eikä todellakaan ketään paitsi poikkeuksellisesti Akhilleksen Phthioksesta, joka oli alkuperäinen helleeni; runoissaan hän kutsuu heitä danaaneiksi, argoslaisiksi ja akhaelaisiksi. Hän ei edes käytä sanaa barbaari, koska helleenit eivät vielä viittaneet muuhun maailmaan yhtenä erillisenä tekona. Siksi näyttää, että useissa helleenien yhteisöissä, jotka koostuvat eivät vain saaduista nimistä kaupunki kaupungilta niin kuin niitä ymmärretään, vaan myös oletetaan, että jälkeen päin nimettynä kokonaisina kansoina kuin oli ennen Troijan sotaa estäen heidän puutteensa voimassa ja poissaolonsa molemminpuolisesta kanssakäymisestä koskien mitä tahansa yhtenäisiä toimia.

Tosiaan he eivät pystyneet yhdistämään sitä retkeä ennen kuin he oppivat tuntemaan meren. Ja ensimmäinen henkilö, jonka tunnetaan koonneen laivaston, oli Minos. Hänestä tuli sen alueen herra, joka nykyään tunnetaan Egeanmerenä ja hallitsi Kykladeja, joista useimmalle hän lähetti ensimmäiset siirtokuntalaiset karkottaen kaarialaiset ja nimittäen poikiansa kuvernööreiksi; ja niin hän teki parhaansa kukistaakseen merirosvot niillä vesillä, joka oli välttämätön askel, jotta hän saisi tuloja omaan käyttöönsä.

Aikaisimpina aikoina kreikkalaiset ja rannikoiden ja saarien barbaarit niin kuin meri toimi yhteisenä yhteytenä, niin heitä houkutti ajatus merirosvouksesta, jota heidän voimakkaimmat miehensä harrastivat: syinä siihen oli halu palvella heidän omaa ahneuttansa ja tukea omia tarpeitansa. He tulisivat hyökkäämään kaupunkeihin, joissa ei ollut muureja, ja jotka

koostuivat vain ryhmistä kyliä ja ryöstäisivät net; tosiaan se oli heidän tärkein tulonlähteensä, jolloin sellaiseen toimintaan ei liittynyt häpeää, joka annettaisiin kaikista onnistuneimmille rosvoille, ja kysymys, joka on vanhoissa runoissa kaikkialla koskien näitä matkaaajia, ”Ovatko he merirosvoja?” niin kuin ne, jotka esittävät kysymystä, niin heillä ei ole mitään ajatusta siitä tai heidän kyselyjööillensä miten heitä moittia. Samat toimet olivat hallitsevia myös maalla.

Ja jopa nykyään moni Kreikassa yhä seuraa vanhaa tapaa kuten esimerkiksi Ozolian lokrilaiset, aetolialaiset, acarnialaiset ja sen alueen ihmiset mantereella; ja tapojen mukaan aseita yhä kannetaan mantereella asuvien keskuudessa johtuen vanhoista merirosvojen tavoista. Koko Kreikalla oli kerran tapana kantaa aseita, heidän väestönsä oli suojattomana ja heidän yhteytensä toisiinsa turvattomina; tosiaan aseiden kantaminen oli osa jokapäiväistä elämää niin heillä kuin myös barbaareilla. Ja tosiasia oli, että ihmiset niistä osista Kreikkaa yhä asuvat vanhojen tapojen mukaan samalla tavalla kuin he kerran asuivat. Ateenalaiset laittoivat ensimmäisinä sivuun aseensa ja omaksuivat ylellisemmän tavan elää; tosiaan, aikaisemmin oli ollut vain heidän rikkaiden miestensä tapa elää ylellisyydessä pitäen pellavaisia alusvaatteita, ja sitoen tukkansa solmuilla käyttäen kultaisia sidoksia, joka oli villitys, joka levisi heidän joonialaisten sukulaistensa keskuuteen ja jota harrasivat vanhat miehet siellä. Päinvastoin vaatimaton tapa pukeutumisessa, joka oli enemmän sopusoinnussa modernien ideoiden kanssa, niin sen ensimmäisenä omaksuivat lakedaimonialaiset (spartalaiset), jotka tekivät parhaansa, että tavalliset ihmiset omaksuisivat heidän tapansa elää. He myös näyttivät esimerkkiä kilpaillen alasti, julkisesti riisuuntuen ja voidellen itsensä öljyllä liikunnallisia harjoituksia varten. Aikaisemmin jopa Olympiakisoissa kilpailijoilla, jotka siellä olivat, oli vyöt keskellä; mutta muutamassa vuodessa se tapa hävisi. Tähän päivään mennessä barbaarit, etenkin Vähässä-Aasiassa, kun tarjotaan palkkioita nyrkkeilyssä ja painissa, niin pitävät vöitä. Ja monissa muissa paikoissa, joissa samanlaisuutta näytetään vanhan kreikkalaisen maailman elämäntapojen ja barbaarien välillä.

Kunnioituksella heidän kaupunkejansa kohtaan, niin myöhemmin sinä aikana rakennettiin lisää merenkulun rakennuksia ja tuli suurempi pääomavirta, kun huomaamme, että rannoilla ilmestyi linnoitettuja kaupunkeja ja kannaksia miehitettiin kaupankäynnin ja naapureita vastaan tarkoitetun puolustuksen vuoksi. Mutta vanhat kaupungit, jotka olivat tärkeitä merirosvoukselle, niin ne oli rakennettu kauemmas merestä joko saarille tai

mantereelle ja yhä pysyivät vanhoilla paikoillansa. Sillä merirosvot ryöstivät niitä ja koko rannikon väestöä olivat nämä merenkulkijoita tai eivät.

Saarten asukkaat myös olivat suuria merirosvoja. Nämä saarten asukkaat olivat kaarialaisia ja foinikialaisia, jotka olivat asuttaneet suurimman osan saarista, kuten tullaan pian todistamaan. Deloksen puhdistamisen aikana Ateenan toimesta kaikki saaren haudat avattiin ja huomattiin, että puolet niistä olivat kaarialaisia; ne tunnistettiin siitä, millä tavalla aseet oli haudattu heidän mukanaan ja hautaamistavalla, joka oli sama, mitä kaarialaiset edelleen noudattavat. Mutta niin pian kuin Minos oli laivastonsa, niin yhteydenpito merellä helpottui, kun hän asutti suurimman osan saarista ja karkotti pahantekijät. Niin rannikon väestö alkoi pian itse koota rikkauksia, ja heidän elämästensä oli rauhallisempaa; jotkut rakensivat muureja itse rikkauksiensa voimalla näiden turvaksi. Sillä rakkaus saada aikaan sopu niin, että heikkoja hallitsi vahvemmat, ja pääoman omistus salli voimakkaampien alistaa pienempiä kaupunkeja. Ja jossain tämän jälkimmäisen vaiheen aikana tämä kehitys johti sotaretkeen Troijaa vastaan.

Mikä salli Agamemnonia kokoamaan aseistusta lisää, niin se oli mielestäni hänen ylivoimaisuutensa voimassa enemmän kuin Tyndareuksen valat, jotka sitoivat kosijoita seuraamaan häntä. Tosiaan annettujen kertomusten mukaan niiden peloponnesolaisten toimesta, joilta ne saatiin, niin ne olivat kaikista uskottavimpia selityksiä. Ensimmäisenä oli Pelops, joka saapui keskellä turvatonta väestöä Vähästä-Aasiasta vauraana hankkien sellaisen vallan, vaikka hän oli muukalainen, että sitä maata kutsuttiin hänen mukaansa; ja se voimakas onni korostui aineellisesti hänen jälkeläistensä käsissä. Eurystheus tapettiin Attikassa Heraclidien toimesta. Atreus oli hänen äitinsä veli; ja hänen suhteidensa kautta, joka oli jäljellä hänen, joka jäi jäljelle isänsä kertomuksessa Chrysippusin kuolemasta, Eurystheus, kun hän lähti matkalleen, oli sitoutunut Mykeneen ja sen hallintoon. Kun aikaa kului ja Eurystheus ei palannut, niin Atreus noudatti mykeneläisten toiveita, joihin vaikutti heraclidejä kohtaan tunnetut pelot; sitä paitsi hänen voimansa näytti huomattavalta, ja hän ei lyönyt laimin hankkia väestön suosiota; ja ottaa itsellensä Mykenen valtikkaa ja muita Eurystheuksen omistuksia. Ja niin Pelopsin jälkeläisten vallasta tuli suurempi kuin Perseuksen jälkeläisten vallasta. Tässä kaikessa Agamemnon onnistui. Hänellä oli myös paljon vahvempi laivasto kuin aikalaisillaan, joten sitä kautta mielestäni pelko oli aika vahva osa yhdessä rakkauden kanssa yhteisen sotaretken syntymisessä. Hänen laivastonsa voimaa näytti se tosiasia, että hänen omat joukkonsa olivat suurin osa ja, että arkadialaiset olivat varustaneet hänet; ainakin sen mukaan, mitä Homeros sanoi, jos hänen

todistuksensa vaikutti riittävältä. Sitä paitsi hänen kertomuksensa mukaan valtikan siirto, jota hän kutsui ”moneksi saareksi ja kaikki Argosin kuninkaalle”.

Nyt Agamemnon oli mannervalta; ja hän ei pystynyt hallitsemaan mitään muita alueita kuin vierisiä saaria (ja niitä ei ollut montaa), mutta se tapahtui laivaston omistamisen kautta.

Ja siitä sotaretkestä voimme viitata aikaisempiin vastaaviin. Nyt Mykene voi olla pieni paikkakunta, ja monet kaupungit, jotka saattavat olla verrattain merkityksellisiä, mutta tarkka havainnoitsija ei silti voi olla tuntematta oikeutusta arvioon, jonka antoivat runoilijat, ja perinteet siinä suuruudessa koskien aseistuksen laajuutta. Siksi oletan, että jos Lakedaimonin alueesta olisi tullut asuinkelvoton, ja temppelit, sekä julkisten rakennusten perustat olisivat jääneet, niin ajan kuluessa olisi ollut vahvaa vastustusta hyväksyä sen todellisen voiman suuruutta. Ja silti se miehitti kahta viidesosaa Peloponnesoksesta ja johti sitä kokonaan, ei vain puhuen lukuisten liittolaistensa kanssa. Silti kaupunkia ei rakenneta tiukkaan muotoon eikä sitä koristella mahtavin tempelein ja julkisin koristein, mutta kootut kylät vanhasta Kreikasta, joista saa vaikutelman riittämättömyydestä. Siinä, jos Ateenaa olisi kohdannut samanlainen epäonni, niin oletan, että mikä tahansa viittaus ulkoiseen olemukseen silmien mukaan koskien sen voimaa olisi ollut kaksi kertaa suurempi kuin se on. Meillä ei siksi ole oikeutta olla epäileviä eikä tyytyä itse tarkastelemaan kaupunkia sulkien pois harkinnan sen voimasta; mutta voimme turvallisesti tehdä sen johtopäätöksen, että kyseessä oleva aseistus on edennyt ennen sitä niin, että se oli riittämätön suhteessa nykyisiin ponnisteluihin; jos voimme tässä hyväksyä Homeroksen runojen todistuksen, jotka liioittelematta osoittavat mitä runoilija itse tunsu työssään, niin voimme nähdä, että se oli yhtä kaukana meistä. Hän oli esittänyt, että oli tuhat ja kaksisataa laivaa; Boeotianlaisilla oli jokaisessa laivassa satakaksikymmentä miestä, ja Philoctetesillä oli viisikymmentä miestä jokaisessa laivassaan. Siitä pystyn käsittämään, että hän pyrki määrittelemään suurimman ja pienimmän koostumuksen: joka tapauksessa hänellä ei ole tarkoitusta muita laivoja listassaan. Sillä niissä kaikissa oli soutajia niin kuin sotilaita hänen kertomuksensa mukaan Philoctetesin laivoissa, jolloin kaikki miehet airoissa olivat jousimiehiä. Nyt on epätodennäköistä, että monia ylimääräisiä miehiä oli purjehtimassa, jos emme huomioi kuninkaita ja korkeita upseereita; etenkin, kun heidän piti ylittää meri sotatarvikkeiden kanssa laivoissa sen lisäksi, että niillä ei ollut kansia, vaan ne oli varustettu vanhojen merirosvojen tapaan. Joten jos otamme keskiarvon suurimmista ja pienimmistä laivoista, niin määrä, joka

niillä purjehti vaikuttaa hyvin suurelta edustaen koko Kreikan voimaa. Ja se ei johdu niin paljoa miesten vähäisyydestä kuin rahanpuutteesta. Vaikeata oli korvata hyökkääjien sotajoukkojen kärsimiä menetyksiä, joita heille tuli, kun he elivät yhdessä maassa käyden sota. Jopa saavutetun voiton jälkeen saapuessaan, ja voitto sen täytyi olla, tai laivastoleirin linnoitteita ei olisi koskaan rakennettu; sillä ei ole mitään viittausta, että koko voimaa olisi käytetty; päinvastoin, he näyttivät antaneen maanviljelyn Gallipolin alueelle ja merirosvoukseen tarvikkeiden puutteen takia. Tämä oli sitä, mitä sai troijalaiset olemaan kentällä heitä vastaan kymmenen vuotta; vihollisen hajanaisuus sai aina vastaansa riittävät joukot. Jos he olisivat tuoneet riittävästi tarvikkeita mukanaan, ja olisivat kestäneet hajaantumatta merirosvoukseen ja maanviljelyyn, niin he olisivat helposti voittaneet troijalaiset taistelukentällä, sillä he pystyivät pitämään näitä vastaan puolensa helposti hajanaisinakin. Lyhyesti sanottuna jos he piirittivät kaupunkia, niin Troijan piiritys olisi maksanut vähemmän aikaa ja vaivaa. Mutta rahanpuute osoittautui heikkoudeksi aikaisemmilla sotaretkillä, niin sama syy sai aikaan jopa yhden kysymyksen, joka oli paljon kuuluisampi kuin sen edeltäjät, jota voidaan pitää todisteena, että miten vaikutti heikentävästi sen tunnettavuus ja nykyinen mielipide, joka on syntynyt runoilijoiden toimesta.

Jopa Troijan sodan jälkeen Kreikka yhä toimi lähtien ja asuttaen, ja niin ei voinut ylläpitää hiljaista rauhaa, jonka täytyy tulla ennen kasvua. Myöhemmin kreikkalaisten paluu Iliumista (Troijasta) sai aikaan monia rajuja muutoksia ja ryhmittymiä nousi melkein kaikkialla; ja kansalaiset, jotka oli ajettu maanpakoon, perustivat kaupunkeja. Kuusikymmentä vuotta Iliumin valloituksen jälkeen nykyisten boeotialaisten esi-isät ajettiin pois Arnen alueelta thessalialaisten toimesta, ja asettuivat nykyiseen Boeotiaan, aikaisempaan Cadmeisiin; vaikka siellä oli jakolinja, niin jotkut liittyivät mukaan sotaretkeen Iliumia vastaan. Kaksikymmentä vuotta myöhemmin doorilaisista ja heraclideistä tuli Peloponnesoksen herroja; niin saatiin aikaan paljon ja monia vuosia oli kulunut ennen kuin Kreikka pystyi saavuttamaan kestävän rauhantilan hädöiltä, ja saattoi aloittaa siirtokuntien rakentamisen niin kuin Ateena teki Jooniassa ja useille saarille, ja Peloponnesos pääosaan Italiaa ja Sisiliaa ja jotkut muut paikat muissa osissa Kreikkaa. Kaikki nämä paikat perustettiin Troijan sodan jälkeen.

Mutta Kreikan voiman kasvaessa ja sen tullessa rikkaammaksi, niin siitä tuli enemmän kohde, kun valtioiden tulot kasvoivat, kun tyrannioita syntyi melkein kaikkialle; vanhan hallitusmuodon ollessa perinnöllinen monarkkia, jolla oli määritellyt etuoikeudet; ja Kreikka alkoi

varustamaan laivastoja ja sitomaan itseänsä lähemmäksi merta. Sanotaan, että korinttilaiset olivat ensimmäisiä, jotka ottivat modernin lähestymistavan laivastoarkkitehtuuriin, ja Korintti oli ensimmäinen paikka Kreikassa, jossa rakennettiin kaleereita; ja meillä on Ameinokles, korinttilainen laivanrakentaja, joka teki neljä laivaa samoslaisille. Alkaen tämän sodan päättymisestä niin siitä oli melkein kolmesataa vuotta Ameinoklesin siirtymiseen Samokselle. Taas aikaisin meritaistelu korinttilaisten ja korkyralaisten välillä tapahtui noin kaksisataakuusikymmentä vuotta sitten ollen saman ajan tapahtuma. Sijaiten kannaksella Korintilla oli keskeinen kaupallinen asema; niin kuin aikaisemmin kaikki yhteydet kreikkalaisten välillä Peloponnesokselle ja sieltä pois oli tehty maitse ja Korintin alue oli se maantie, jota pitkin matkattiin. Sen seurauksena sille kertyi suuria omaisuuksia niin kuin tuli selväksi lisänimen ”vauras” kautta, jonka vanhat runoilijat sille antoivat, ja se mahdollisti, että se meriliikenteen yleistyessä hankki laivastonsa ja kukisti merirosvot; ja niin se pystyi tarjoamaan tukeansa kumpaankin kaupankäynnin muotoon, jota kautta se hankki itsellensä kaiken voiman mitä suurilla tuloilla saattoi hankkia. Tämän seurauksena joonialaiset hankkivat suuren laivastovoiman Kyyroksen aikana, joka oli persialaisten ensimmäinen kuningas, ja hänen poikansa Kambysesin aikana, ja kun he olivat sodassa, niin ensimmäinen näistä hallitsi merta. Polykrates, joka oli Samoksen tyranni, omasi myös voimakkaan laivaston Kambysesin aikana, jolla hän valloitti monia saaria, ja niiden joukossa Rhenean, jonka hän pyhitti Deloksen Apollolle. Näihin aikoihin fokailaiset, perustettuaan Marseillesin, löivät karthagolaiset merellä. Nämä olivat voimakkaimpia laivastoja. Ja jopa ne, vaikka monia sukupolvia oli kulunut Troijan sodasta, niin ne näyttivät pääasiassa koostuvan vanhoista viisikymmentä-airoisista laivoista ja pitkistä veneistä, ja niillä oli vain muutamia kaleereita keskuudessaan. Todellakin se oli vain vähän ennen persialaissotaa ja Dareioksen, Kambysesin seuraajan, kuolemaa, että Sisilian tyrannit ja korkyralaiset hankkivat suuren määrän kaleereita. Sillä niitä lukuun ottamatta Kreikassa ei ollut laivastoja ennen Kserksesin sotaretkeä; Aeginalla, Ateenalla ja muilla saattoi olla muutamia laivoja, mutta ne olivat pääasiassa viisikymmentä-airoisia. Se oli vasta tämän ajan lopussa sodassa Aeginan kanssa ja kun barbaarien hyökkäys uhkasi, joka sai Themistokleen suostuttelevaan ateenalaiset rakentamaan laivaston, jolla he taistelivat Salamiksessa; ja edes näissä laivoissa ei ollut täysiä kansia.

Kreikkalaisten laivastot sinä aikana liikkuiivat niin kuin olen kuvaillut. Kaikki niiden merkityksettömyys ei estänyt suurimpien voimien osien syntyä, kuten tuloja ja hallintaa. Ne olivat keinoja, joilla saarille päästiin ja niitä valloitettiin, jolloin pienimmät alueet olivat helpoimpia

kohteita. Sodat maalla olivat mitättömiä ainakin niille, jotka tuota valtaa hankkivat; kyseessä oli tavanomaisia rajariitoja, mutta kaukaiset valloitukselliset sotaretket tavoitteineen olivat jotain sellaista, mitä kreikkalaisilta ei kuultu. Ei ollut alistettuja kaupunkeja suuren valtion ympärillä, ei samanarvoisten liittoutuneita sotaretkiä; mitä taisteltiin siellä, niin se vain koostui paikallisista riidoista kilpailevien naapureiden kanssa. Lähimmillään liittoon tultiin vanhassa sodassa Khalkiksen ja Eretrian välillä; se oli riita, jossa muu kreikkalainen maailman nimellisesti valitsi puolensa jossain määrin.

Vaihtelevasti muut esteet kansalliselle kasvulle kohtaisivat erilaisia paikallisia yhteisöjä. Joonialaisten valta kasvoi nopeasti, kun tuli törmäys Persian kanssa, jota hallitsi kuningas Kyyros, joka oli syössyt Kroisosken vallasta ja valloittanut kaiken Halys-joen ja meren välillä, eikä ollut pysähtynyt ennen kuin oli valloittanut rannikkokaupungit; saarten alistaminen jäi Dareiokselle ja foinikialaiselle laivastolle.

Taas missä oli tyranneja, niin heidän tapansa oli yksinkertaisesti itsellensä pyrkiä saamaan henkilökohtaista hyvinvointia ja suvullensa ylistystä saaden aikaan turvallisesti suuria tavoitteita heidän politiikallensa, ja estää mitä tahansa suurta tapahtumasta heistä; vaikka heillä jokaisella oli toimensa läheisten naapuriensa kanssa. Tämä oli totta vain emämaassa, sillä Sisiliassa he saavuttivat hyvin suuren vallan. Näin oli pitkän aikaa kaikkialla Kreikassa, josta löydämme syyn, jonka mukaan kaikki valtiot olivat samalla tavalla kyvyttömiä suurissa ja kansallisissa tarkoituksiperissä tekemään mitään tarmokkaita toimia itse.

Mutta viimeksi, kun tulivat Ateenan tyrannit, ja paljon vanhemmat tyrannit muualla Kreikassa poikkeuksena ne, jotka olivat Sisiliassa, niin yhdellä kertaa ne lyötiin lakedaimonialaisten toimesta; sillä se kaupunki sen jälkeen kun doorilaiset olivat asettuneet, niin se nykyiset asukkaat kärsivät ryhmittymistä pitkän aikaa, niin silti hyvin aikaisin saivat hyvät lait, ja nauttivat vapautta tyranneista, joka säilyi; samaan aikaan sillä oli sama hallintomuoto yli neljänsadan vuoden ajan aina viime sodan loppuun, ja niin se oli järjestänyt asiansa muiden valtioiden kanssa. Ei kovinkaan montaa vuotta tyranniin kaatumisen jälkeen käytiin Marathonin taistelu medialaisten ja ateenalaisten välillä. Kymmenen vuotta tämän jälkeen barbaarit palasivat alistamaan Kreikkaa. Suuren vaaran uhatessa lakedaimonilaiset ottivat kreikkalaisten liiton johdon käsiinsä suuremman voimansa perusteella; ja ateenalaiset päätettyään hylätä kaupunkinsa, tuhosivat kotinsa, menivät laivoihinsa ja heistä tuli merellinen kansa. Tämä liitto torjuttuaan barbaarit pian hajosi kahdeksi osaksi, joihin kuuluivat

Thukydidesin Peloponnesolaisota kertoo peloponnesolaissodan tapahtumista niin kuin Thukydides niistä kirjoitti sodan alusta vuodesta 431 eaa. aina vuoteen 411 eaa. Tämä kirja perustuu vanhempaan englanninkieliseen käännökseen ja alkuperäinen Peloponnesolaisota on yksi varhaisen historiankirjoituksen klassikkoteoksista.

